

Jõuametnikkonna vaade

MA Mikk Marran

Teabeameti peadirektor

Tung teabe järele lähtub (indiviidi, kogukonna) alalhoiuintinkist ja on ürgne, inimloomusega kaasas käiv nähe. Teave kui relv on aga lahutamatu osa sõjateaduse tüvitekstidest alates Sun Zu ja Thukydidese aegadest. Sama vana on luure kui nähtus. Luurega kaasneb erinevaid omadusi ja tegevusi: tarkus, kavalus, varjatus, üllatus. Kõik need mõisted on juba antiiktekstides riigi toimimise seisukohalt lahti kirjutatud.

1. Teave pole relv ainult luureasutuste jaoks, relvana käsitlevad teavet ettevõtted, poliitikud nt valimiste ajal jne. Teabeta ei saa teha ratsionaalseid otsuseid, käituda teadmiste baasilt. Riik, eriti geopoliitilises mõttes piiririik nagu meie, peab eriti lähtuma teadmiste, ratsionaalia pinnalt. Eeskätt, kuigi mitte ainult, teabel baseerub meie kaitsekontseptsioon (kollektiivkaitse väljakuulutamise ja iseseisev enesekaitse, mis eeldab õigeaegset mobilisatsiooni).
2. Riigid koguvad teavet teiste riikide kohta ja vastu nii avalikest kui mitteavalikest allikatest, mõlemad väärtuslikud. Kogutud infot kasutavad riigid erinevateks eesmärkideks: mõjutustegevus, majandusluure, luure sõjalise võimekuse või kavatsuse väljaselgitamiseks, vastuluureks st omaenda info ja kodanike kaitseks, kellegi värbamiseks jne. Iga riik lähtub teabe kogumisel prioriteetidest. Ka Eestil on selline dokument olemas. Ka Eesti riik kasutab teavet relvana, aga üksnes kaitseks enda vastu.
3. Mis asutus on Teabeamet? Üks kahest Eesti julgeolekuasutusest, kelle ülesanne on koguda Eesti julgeoleku seisukohast vajalikku informatsiooni väljaspool Eestit. Lisaks vastutab TA välisvastuluure ja riigi eriside eest. Tegutseme julgeolekuasutuste seaduse alusel, meie tegevust üle teostatakse järelevalvet, kogume infot EV seaduste raamides. Kogume infot erinevate meetodite kaudu. Fookuses on Venemaa Föderatsioon, SRÜ ruum, Lähis-Lda, terrorism, energia- ja küberjulgeolek.
4. Üldine tendents luuremaailmas on andmete plahvatuslik kasv ja tehnoloogia kiire areng. Võtmesõnad on näiteks *big data*, kvantkommunikatsioon ja krüptoloogia. Tohutult areneb sotsiaalmeedialuure ja üldse luure avalike allikate kaudu. Kuidas automatiseerida analüüsi tohututest andmehulkadest? Kuidas leida parimaid eksperte turult, kus konkureerivad ka globaalsed suurfirmit?